

نیمکت‌های خانوادگی

امیر اسدی
روزنامه نگار

از چند دهه قبل تا امروز، فوتبال ایران اتفاقات جذابی را در بحث مربیگری تجربه کرده است. یکی از آنها اما حضور همزمان دو برادر یا پدر و پسر در کادرفنی یک تیم است. از علی و مجید پروین در اواسط دهه ۷۰ بگیرد و به برانکو و زلاتکو در پرسپولیس، تونی و آنتونی اولیویرا در تراکتور، وینفرد و ساشا شفر در استقلال، علی و محمد دایی در پرسپولیس برسید. حالا و بعد از تغییر و تحولات کادرفنی لیگ برتری‌ها، دو نمونه نتایج ضعیفی برانکو و زلاتکو در تیم‌های ایرانی بار به کادرفنی پرسپولیس رسید و دستیار برانکو شد. او که نقش آنتونی نیز در تیم‌های ایرانی داشت با انتقادهای فراوانی نیز مواجه شد. بعدها وقتی برانکو به تیم ملی عمان رفت باز هم از زلاتکو به عنوان یکی از همکاران خود بهره برد. اتفاقی که در عمان هم قابل هضم نبود و خیلی از رسانه‌ها به همین دلیل برانکو را نقد کردند.

۱ مجید پروین و آرش فرزین

اواسط دهه ۷۰ بود که نام مجید پروین بر سر زبان‌ها افتاد. برادر کوچک‌تر علی پروین که در تیم‌های پایه پرسپولیس فعالیت می‌کرد و البته تیش همیشه در زمره تیم‌های خوب لیگ تهران قرار داشت. به همین دلیل علی پروین برای مدتی کوتاه از او در کادرفنی تیم بزرگسالان پرسپولیس استفاده کرد که البته این تصمیم دوام چندانی نداشت. همچنین در یک مقطع دیگر، آرش فرزین که داماد علی پروین بود نیز به واسطه حضور سلطان و مربیان آلمانی در پرسپولیس به عنوان مربی- مترجم به کادرفنی پرسپولیس رسید که البته این ماجرا حواشی زیادی هم به دنبال داشت.

۲ تونی و آنتونی؛ پدر و پسر تراکتوری

روزهای درخشان تراکتور با تونی اولیویرا هرگز از یاد نمی‌بریم. دوره‌ای که به عنوان مقطعی فوق‌العاده در تاریخ این تیم یاد می‌شود. اولیویرا پرچم و جوش محبوبیت فراوانی در تبریز داشت و بخش بسیاری از ذهن تیتی‌ها پر است از خاطرات فراموش‌ناشدنی با او. تونی برای فعالیت در تراکتور، پرس خود را هم همراه خود به تبریز آورد. آنتونیو اولیویرا جوان که در آن مقطع سابقه همکاری با تیم بنفیکا را در کارنامه داشت. حالا آنتونیو در برزیل برو و بیایی برای خود دارد و بعد از درخشش در کوپایا، این فصل سرمربیگری کورینتیانس را برعهده گرفته است.

۳ برانکو و زلاتکو؛ از پرسپولیس تا عمان

برای نخستین بار نام زلاتکو ایوانکوویچ از زمانی شنیدیم که بعد از موفقیت‌های برانکو، او برای مربیگری به ایران آمد و سرمربی برق شیراز شد. زلاتکو نتایج ضعیفی همراه با برق کسب کرد و نتوانست آنتان که انتظار می‌رفت در فوتبال ایران دوام بیاورد. بعد از مدت‌ها بی‌خبری، زلاتکو این بار به کادرفنی پرسپولیس رسید و دستیار برانکو شد. او که نقش آنتونی نیز در تیم‌های ایرانی داشت با انتقادهای فراوانی نیز مواجه شد. بعدها وقتی برانکو به تیم ملی عمان رفت باز هم از زلاتکو به عنوان یکی از همکاران خود بهره برد. اتفاقی که در عمان هم قابل هضم نبود و خیلی از رسانه‌ها به همین دلیل برانکو را نقد کردند.

۴ محمد در کادرفنی شهریار

یکی از نقدهایی که در دوران سرمربیگری علی دایی در پرسپولیس یا تیم‌های دیگر وجود داشت، استفاده او از برادرش- محمد- در کادرفنی بود. یادمان نمی‌رود که خیلی از پیشکسوتان پرسپولیس نظیر بهروز رهبری فرد حضور محمد دایی در کادرفنی این تیم را به باد انتقاد گرفتند. کار به جایی رسید که آنها علی به علی دایی حمله کردند و بارها از او پرسیدند تا توضیح بدهد چرا برادرش در پرسپولیس مشغول فعالیت شده است. علی دایی اما بی‌توجه به تمام این نقدها، نه تنها از محمد در کادرفنی پرسپولیس استفاده کرد بلکه او را همراه خود به تیم‌های دیگر هم برد. آنجا اما به دلیل کاهش هوادار، خبری از انتقاد و حملات چکشی نبود.

۵ وینفرد و ساشا با هم آمدند

استقلال در سال‌های اخیر درگیر برخی حواشی بوده و به همین دلیل نتوانسته جز یک فصل با فرهاد مجیدی، جام دیگری به دست بیاورد. یکی از این حواشی در زمان حضور وینفرد شفر روی نیمکت استقلال به وجود آمد. جایی که مرد بانجر به آلمانی و سرمربی سابق مونیخ ۱۸۶۰ در بوندس لیگا تصمیم گرفت از ساشا- پسرش- روی نیمکت استقلال استفاده کند. آنهایی که اخبار استقلال در زمان مربیگری شفر را دنبال می‌کردند، بر این عقیده بودند که ساشا بیشترین نقش را در تصمیمات مهم برعهده دارد. در نهایت هم وینفرد و ساشا از استقلال جدا شدند و جای خود را به فرهاد مجیدی دادند. از دوران حضور شفرها در استقلال به عنوان پرحاشیه‌ترین دوران یک دهه اخیر این تیم یاد می‌شود.

۶ سسما با آندونی در استقلال

ابتدای فصل جوان‌نکونام بر حضور یوسو سسما، دستیار اسپانیایی خود در کادرفنی استقلال تأکید زیادی داشت و سرانجام مدیران باشگاه موفق شدند مقدمات حضور او در تهران را فراهم کنند. نکته جالب طی حضور سسما در تهران، همراهی پسر وی بود. آندونی سسما دو فصل پیش و زمانی که پدرش جزو کادرفنی فولاد بود، همکاری کوتاهی با این تیم داشت و در دوران حضور شاگردان نکونام در لیگ قهرمانان آسیا، اهوازها را همراهی کرد. پسر سسما کارهای هماهنگی و ارتباط با پزشک استقلال را انجام می‌دهد. شغلی عجیب که برای او تعریف شده تا همراه پدرش به ایران بیاید و درآمدی خوب به جیب بزند.

۷ محمود، عصای دست مسعود

بعد از یک مقطع کوتاه که مسعود شجاعی هدایت تراکتور را پذیرفت و این تیم را به عنوان مربی- بازیکن هدایت کرد، حالا او اولین تجربه جدی سرمربیگری را در هوادار آغاز کرده است. مسعود که سال‌ها در فوتبال اروپا حضور داشته و البته بازیکن تیم ملی هم بوده، در هوادار از محمود شجاعی در کادرفنی خود بهره می‌برد. محمود، برادر مسعود است و البته آنتان که باید از او رزومه‌ای در دست نیست. با این حال مسعود شجاعی به او اطمینان کرده و از حضورش در کادرفنی سود برده. مسعود و محمود این روزها سخت در تلاشند تا هوادار را در لیگ برتر حفظ کنند و نتایج درخشانی بگیرند؛ اتفاقی که دور از دسترس آنها نیست.

۸ رسول و محرم؛ از سپاهان تا رفسنجان

محرم نویدکیا را بیشتر از هر نامی با سپاهان در فوتبال ایران می‌شناسند. پاسور فوق‌العاده‌ای که اگر در دوران بازیگری بارها مصدوم نمی‌شد، قطعاً به درجات بالاتری می‌رسید. او در مربیگری هم کار خود را با سپاهان آغاز کرد و همراه این تیم در لیگ برتر حضور داشت. بعد از دو فصل همکاری با سپاهان که با کسب عنوانی همراه نشد، محرم دو سال را بیگار بود تا اینکه جانشین ساکت الهامی در مس رفسنجان شد. او در مس از وجود رسول نویدکیا در کادرفنی خود استفاده می‌کند؛ برادر کوچک‌تر محرم که سابقه بازی برای سپاهان را در کارنامه دارد.

نمونه‌های ورود به دنیای فوتبال از طریق بستگان درجه یک

بهترین شغل دنیا؛ عضو خانواده ستاره بودن

از دامادی فیروز کریمی تا سه‌گانه پیروانی‌ها

کارآفرینی برای نوه سعید راد!

جمع قرمزهای تهرانی را گرفت، برادرش زلاتکورا هم از کرواسی به ایران آورد و به عنوان دستیار خود در کادرفنی این تیم به خدمت گرفت. این اتفاق در حالی افتاد که «زلاتکو» ی تقریباً طاس برخلاف برادر پُر مو و خوش تیپ‌اش رزومه‌ای سرشار از ناکامی و جام نبردن داشت ولی به لطف «برادرنواری» یک سال و اندی جزو کادرفنی پرسپولیس در یکی از طلایی‌ترین ایام حیات این باشگاه به حساب می‌آمد و به تبع آن پول خوب و زیادی هم از قرمزپوشان پایتخت گرفت.

جالب‌ترین کار نفوذی سنوات اخیر

یکی از جالب‌ترین و کم‌دی‌ترین رفیق‌بازی‌ها هم در همان دوران حکومت برانکو در پرسپولیس شکل گرفت. زمانی که سعید راد بازیگر معروف سینما و تلویزیون با سابقه بیش از نیم قرن فعالیت در این مدیوم‌ها به لطف آشنایی‌ها و رفت و آمدهایش از سرمربی کروات پرسپولیس درخواست کرد از نوه‌اش (آدام همتی) که در تیم جوانان و امیدهای باشگاه بازی کرده بود، در تیم اصلی هم استفاده کند و او نیز پذیرفت و چنین کرد. همتی البته ناموفق هم نبود و در سال ۲۰۱۸ که پرسپولیس به سبب کثرت مصدومان و قلت نفرات غیر محرم و آماده‌اش مجبور به استفاده از جوان‌ترها شد و در یک مقطع فقط ۱۳ بازیکن در اختیار داشت، به ترکیب تیم اصلی ورود کرد و حتی در چند بازی فیکس بود و گلزنی هم کرد و با یارانش تا فینال لیگ قهرمانان آسیا پیش رفت و در عنوان نایب قهرمانی قاره شریک شد. آدام همتی بی‌گمان خوش اقبال‌ترین مردی است که به سبب فامیل‌بازی‌ها و نفوذ افراد خاص در تشکیلات یک باشگاه از هیچ به همه چیز رسیده و یک رزومه درخشان برای خودش جور کرده است. بی‌خود نیست که می‌گویند در فوتبال ایران هر اتفاقی امکان‌پذیر است.

وصال روحانی
روزنامه نگار

«فامیل‌بازی» در فوتبال باشگاهی ایران پیشینه‌ای دیرینه دارد و اگر به گذشته دور برگردیم هم به نمونه‌های مثبت می‌رسیم و هم به مواردی که کمک‌رسانی اعضای یک خانواده به یکدیگر براساس صلاحیت فنی آنها نبوده است. برادران ابوطالب که متأسفانه دو نفر از جمع آنان دیگر در قید حیات نیستند، سال‌ها در زمین راه‌آهن در جنوب تهران به نسل جوان خدمت کردند و فوتبال‌بست پشت فوتبال‌بست ساختند و پیش از آنها، برادران بیاتی (محمود و محمد) در سطح تیم ملی به درجات دروازه‌بان ثابت و حتی سرمربیگری این تیم ارتقا یافتند. برادران پیروانی (غلامحسین، محمدعلی و البته افشین خان) هم در شیراز اسباب مباحث بوده و به یکدیگر نان قرض نداده‌اند و برعکس نان دانش و سختکوشی خود را خورده‌اند و کیست که به غلامحسین، برادر بزرگ این جمع که دوستانش او را شاگردان صدا می‌زنند، ارادت قلبی نداشته باشد و پنج دهه خدمت‌رسانی او به فوتبال استان فارس و باشگاه فجر پاسپاسی و حتی رده‌های ملی را پاس نندارد.

اگر جزو باند «فلانی» نبودیم

فیروز کریمی کارمند شهرداری (نیروی انتظامی) تهران و بازیکن تیم پاس پس از ارتقا به درجه سرمربیگری این تیم در اواخر دهه ۱۹۸۰ و اوایل دهه ۱۹۹۰ میلادی و فتح جام باشگاه‌های آسیا حلقه‌ای از نزدیکان خود را وارد چرخه مربیگری کرد و از این طریق لطفی بزرگ را به آنها ارزانی داشت. یکی از آنها مهدی تارنار، هافبک وسط اسبق پرسپولیس بود که داماد کریمی است و دیگری فرهاد کاظمی که نسبت فامیلی با کریمی ندارد اما از زمان استقرار کریمی در بهمن کرج جزو گروه دستیاران وی و در اندک مدتی بازوی راست او شد و همین پیشینه سبب شد کاظمی در ۳۰ سال بعدی در قریب به ۲۰ تیم دیگر شامل سپاهان مربیگری کند و عنوان بیاورد و رزومه‌ای قوی برای خود جور کند. تارنار هم در ۲۵ سال اخیر امثال پارس جنوبی جم، پیکان و ذوب آهن را هدایت کرده و امسال در ملوان خوش درخشیده است. در توانایی ذاتی تارنار و کار توأم با هوش کاظمی نباید شک را روا داشت اما اگر این نسبت‌های فامیلی نبود و چنانچه فیروز کریمی یک «گروه ویژه» خود را نداشت، وابستگی‌اش شانس توفیق‌هایی را نمی‌یافتند که اینک به نام‌شان نوشته شده است.

برانکو هم «فامیل‌بازی» کرد!

افرادی که فامیل‌بازی را در فوتبال برمی‌تابند و مشکلی با آن ندارند، قطعاً به نمونه‌ها بدون مشکل برادران ایوانکوویچ در فوتبال ایران و بویژه پرسپولیس اشاره می‌کنند. وقتی برانکو ایوانکوویچ آن نتایج درخشان (شامل فتح ۷ جام طی چهار سال و نیم زمامداری در

می‌شود با رثال مادرید به توافق رسیده، مسئولیت حقوقی کارهایش را به مادرش سپرده و این زن کاربزماتیگ در عقد قراردادهای بسیار سختگیر است. آدرین رابیه، همبازی امپایه در تیم ملی فرانسه هم با مادرش همکاری می‌کند و ورونیک رابیه نقش پررنگی در نقل و انتقالات پر پیچ و خم پسرش داشته است. مدیر برنامه‌های نیمار هم پدرش است و در سال‌های گذشته بابت انتقال‌های جنجالی پسرش به پاری سن‌ژرمن والهلال درآمد بالایی داشته است.

عنوان ایچنت شروع کرد و با استفاده از روابط برادرش توانست با بازیکنانی مثل اینیستا و سوارز قرارداد ببندد. او حالا رئیس باشگاه خیرونا است؛ یکی از باشگاه‌های پرشماری که زیرمجموعه «سیتی‌گروپ» مالک باشگاه منچستر سیتی هستند. تعدادی از ستارگان فوتبال در سال‌های گذشته از نزدیکان‌شان به عنوان مدیر برنامه استفاده کردند. آنها قراردادهای بالایی دارند و ترجیح می‌دهند به غریبه اعتماد نکنند. کیلیان امپایه که گفته

آرمن ساروخانیان
روزنامه نگار

اگر در گذشته صنعتگران فوت و فن کارشان را به فرزندان و نزدیکان منتقل می‌کردند، در فوتبال هم این روزها شاهد همکاری‌های خانوادگی هستیم. گردش سرمایه در فوتبال مدرن به قدری بالا است که چهره‌های مطرح این حوزه ترجیح می‌دهند خودی‌ها را در آن سهیم کنند. وقتی صحبت از همکاری خانوادگی است قبل از همه نام کارلو آنچلوتی و پسرش به ذهن می‌رسد. هر بار که دوربین نیمکت رئال مادرید را به تصویر می‌کشند، داویده با فاصله کمی از پدرش ایستاده و نکاتی را با او در میان می‌گذارد. داویده ۳۴ ساله دوران کوتاهی بازیکن میلان بوده و مربیگری را از بائرن شروع کرده؛ دستاوردهایی که بدون همراهی پدرش ممکن نبود. او به تازگی پیشنهاداتی برای سرمربیگری از بازل سوئیس و فوتبال انگلیس داشته، ولی معتقد است که در شرایط حساس فعلی رئال زمان مناسبی برای جدا شدن از پدرش نیست.

پارسی یوهان کرویف را به دلیل عملکرد درخشانش «تیم‌رؤیایی» نامیده‌بوند. سرمربی هلندی چنان اعتبار و احترامی داشت که هواداران اعتراضی به حضور پسرش در تیم نداشتند، ولی مشخص بود که کیفیت فنی یوردی کرویف از ستارگان آن سال‌های بارسا مثل روماریو و استویچکف چندپله پایین‌تر است. یوردی به لطف سابقه بازی در بارسا مدت کوتاهی هم به منچستر یونایتد پیوست، ولی بعد از آن محوشد. او در مربیگری هم موفقیتی نداشت و در سال‌های گذشته بیشتر به عنوان مدیر ورزشی فعالیت داشته.